

MAGYAR KURIR.

Bécs, Pénteken, Augustus' 26-dikán, 1825.

Nagy Britannia.

Az a' Kötés, mely Nagy Britannia és Mexikó között készült 's ez utolsó által ráfifikáltatva Londonba küldetett, hanem innét némely apróság nehézségeknél elhárítatások végett Mexikóba ráfifikálatlan még egyszer vissza küldetett, következő Czikkelyekből áll: — „

„I. Czik. Örökös barátság' álljon fel a' Nagybritanniai Európai tartományok 's alattvalók 's a' Mexikói egyesült Státusok és polgárok között.

„II. Czik. Költsönös kereskedési szabadság álljon fenn a' Nagybritanniai Felső Státusi közt Európában 's a' Mexikói egyesült Státusok között. Mind kettőjök lakosainak engedtessek meg hajójikkal és azokon találtató terheikkel egyik a' másiknak kikötőhelyeibe bevezetni, hova mostan más idegeneknek bevezetni megengedtetik, vagy ezután meg fog engedtetni, a' végre, hogy a' mondott országoknak valamely részében megmaradjanak, lakjanak, 's házakat és magazinumokat, melyekre kereskedés végett szükségek lehetnek, építhessenek 's azoknak hasznát vehessék. Altaljában mind két nemzetek kereskedői tellyes oltalmaztatás alatt és bátorországban folytassák foglalatatoskodásaikat egyik a' másika' földjén, ha azon ország' törvényeihez szokásaihoz és Statutumaihoz tartják magokat, a' melynek földjén tartózkodni fognak. A' mi azonközben az ő hajóiknak a' kikötőhelyekbe való bevezését 's ott való kirakodássalati illeti, melyekről ezen Czikkelybenszó van, nem értődik az a' kereskedés, mely a' partok

mellett folytatik (hogy tudniillik a' Mexikói hajó a' Nagy britanniai part mellett, avvagy megfordítva a' Nagybritanniai hajó a' Mexikói part mellet egyhelyről más helyre hordhassa a' kereskedő portékákat, mert ez a' jus tsak a' nemzeti hajók' számára tartatik-fenn.

III. Czik. Ő Nagybritanniai Felső megengedi torábbá a' maga Európán kívül lévő birtokaiban is a' Mexikói lakosoknak azon kereskedési szabadságot, melyet a' felsőbb Czikkelyben azoknak a' maga Európai Státusaiban megengedett, olly kiterjedéssel, mellyel ugyan azt más nemzeteknek vagy már meg engedte, vagy meg ezután meg fogja engedni.

IV. Czik. A' Mexikói hajós az ő Nagybritanniai F. ge' kikötőhelyében semmiféle honni természeti vagy mesterségi szerzeményeitől ne tartozzék nagyobb adót fizetni, mint a' mennyit ugyan azon szerzeményért más országbéli kereskedők az Anglus kikötőhelyekben fizetni tartoznak, vagy jövődöben fizetni tartozni fognak. Ez értetődik meg fordítva az Anglus tartományokból származó természeti vagy mesterségi szerzeményekre nézve is ha a' Mexikói kikötőhelyekbe bevitettetnek. Hasonlót kell érteni a' két egyező Státusokból a' másikba kivitetődő szerzeményekért fizetődő adórol is. Semmi tilalom ne tétetődjék a' Nagybritanniai vagy Mexikói Státusok' természeti vagy mesterségi szerzeményeknek ki-, vagy bevitetetéselkre, a' mi hasonlóképpen más idgen nemzetekre is ki nem terjesztődne. Azon kedvezések vagy privilegiumok, melyet a' két egyező részek közzül valamelyik valamely

más nemzetnek, valami feltétel alatt vagy a nélkül adna, annak a másik egyező részre is ki kell terjesztődni, egyedül csak azon Amerikai Státusokat vévén ki, kik onnekelőtte Spanyol alattvalók valának, kiknek azon atyafisági tekintetből, mellyel ők a Mexikói Státusokhoz köttetve vannak, ezek adhatnak olly különös privilegiumokat is, mellyeknek az Anglus birto-
kokra nem kell kiterjesztődni.

V. Czik. A mi fennebb a ki- és bevételért való adófizetésekről mondatott, úgy értődjek, hogy az, ugyan azon feltételek alatt, minden terhért, világosításért, vezetésért 's egyéb q'feléért fizetendő adózasokról szoll, mint vagy a két egyező országokban már fennáll, vagy ezután meg fog határozatni.

VI. Czik. Azok a Nagybritanniai tartományokból származó természeti vagy mesterségi szerzemények, mellyek a Mexikói tartományokba Anglus hajókon vitetnek-be, ott semmi felé nagyobb adót nem tartoznak fizetni, mint azon nemzetnek hajóji fizetnek, a melyhez Mexikó legnagyobb kedvezéssel viseltetik: ellenben, ha a Nagybritanniai tartományokba a Mexikói természeti vagy mesterségi szerzemények Mexikói hajókon vitetnek is, ezekért se kell semmi felé nagyobb adót fizetni, mint ha azon hajókon vitettek volna be, mellyekhez Nagybritannia legnagyobb kedvezéssel viseltetik. A Nagybritanniai tartományokból származó szerzemények midőn Mexikói hajókon vitetnek ki, semmi nagyobb adót fizetni nem tartoznak 's a vámbéli kedvezéshez 's jutalomhoz is ugy számot tarthatnak, mint az olly nemzet hajóji, mellyhez legnagyobb kedvezés mutattatik: 's mind ezeket éppen így kell érteni a Mexikói szerzeményekre nézve is, mellyek onnét Anglus hajókon hozattatnak ki. Ha idővel Mexikónak hajóji annyira megszámosodnának, hogy annak kereskedési foglalatosságaira magok is elegendőknek tartathatnak, ekkor meg-

eshetik, hogy az egyező részek egymás eránt minden tekintetben egyforma Systemát állíthatnak fel a két rész hajóin egyik a másikatól kivitetődő szerzeményektől fizetődő adózasokra, vámkedvezésekre, 's jutalmakra nézve.

VII. Czik. Hogy azon régulákra nézve, mellyekből megesmertethetik, hogy ez vagy ama hajó Nagybritanniai légyéné vagy pedig Mexikói, ezennel meghatározatatik, hogy minden hajót, melly az ő Nagybritanniai F.ge' tartományaiban építettik, Britanniai törvényes ura van, Britannus által kormányoztatik, 's beirattatva van, Nagybritannia hajónak kell esmerni. Hasonlóképpen minden hajó, melly a Mexikói földön épült vagy a Mexikói törvények szerint naturalizáltatott, egy vagy több Mexikói emberek tulajdona, melynek született vagy naturalizáltatott Mexikói ember a Patrónusa vagy Kapitánya, 's a mellyen a hajóhoz tartozó emberek számának három negyedrésze a Mexikói Országlószek tudtával vétetett fel, mint Mexikói úgy nézettek. Ez a tulajdonossági megkülönböztetés a Mexikói hajókra nézve, azon naptól számlálván, mellyen ezen Alkú ratifikáltatva kitereltetik, 10 esztendeig maradjon meg a maga erejében, melynek eltelésével az alkudozó részek ezen Czikkelyt ismét fontolás alá veszik, 's ha jónak fogják találni, annak tartását tovább is ki fogják terjeszteni.

VIII. Czik. Valamint azon Mexikóiak személyesen, a kik Britanniai hadi hajókon eveznek, 's az ő jószágaik és tulajdonaik is, mellyek ezen hajókon szállítatnak, a Britanniai zászlók által fedeztetni és oltalmaztatni fognak. A Mexikói emberek és tulajdonok, mellyek Nagybritanniai kereskedő hajókon szállítatnak, hasonlóképpen és olly módon fedeztessenek, mint azon nemzetekből való személyek, melyeknek Anglia leginkább kedvez. Hasonló oltalmaztatást tapasztaljanak a Britannusok 's Britanniai tulajdonok a

Mexikói hadi és kereskedő hajókon. A Mexikói zászlók valamint békességi, úgy azon hadakozási időkben is, mellyek Nagybritannia és valamely más Hatalmasság között kiüthetnek, mind azokkal a privilégiumokkal és egyéb kedvezésekkel élhesse nek, mellyeket ő Nagybritanniai F. g. most vagy későbbre akár melly más nemzetnek adhat. A két egyező résznek hajói, egyik a' másika' tartományaiban vagy Státusaiban, közönséges vagy katonai szolgálát végett le nem tartóztatódhatnak valott károknak illendő megfordittatása nélkül. — (A' többi következik).

Spanyol Ország.

Barcellonában valami Frantzia tiszték között halált okoztak a' kenyérgolyóbisotkák mult Julius' 30-dik napján. Az ott őrizeten lévő Frantzia tiszték közül néhányak boros palatzkok mellett ülven, egyik tréfából kenyérgolyóbisotkával kezdte szembeülő barátját hajgálni, melly miatt ez, végezetre egy kevéssé békételenkedni kezdett. A' többek között volt valami Valory nevű tiszt is, hajdani Generálisnak fíja, ki azt mondta, hogy néki ezen tréfa igen unalmas, és ő, ha valaki velle e-képpen tréfalkodna, annak a' boros palatzkot tsapná a' fejéhez. Az elébb említett tiszt ezt halván, felkapott egy kis kenyérhajat 's azt Valoryra vetette. Valory azoközben megemlékezvén öm' szavaira, felvett egy boros palatzkot 's azt tisztapajtása' fejéhez tsapta. Ennek Duellálás lett a' vége. Sekundánsok választottak, 's már most a' vala tsak hátra, hogy az meghatározottassék, hogy mitsoda fegyverrel verkedjenek. A' Sekundánsok se pistolyra se kardra nem akarták bótítani a' Duellánsokat, azt mondván, hogy a' tisztnek mind kettővel nagy gyakorlottsága van, Valory pedig egyikhez se ért. Végre a' katona - puskát választották, 's hogy a' lövést 100 lépésnyi távolságról te-

gyék. Valory lett szerentsétlenné, mint hogy a' másik tiszt olly lövést ejtett rajta, hogy a' golyóbis mind a' két lábain keresztül ment, 's bal tzombja' tsontját úgy össze rontsolta, hogy az iljú úr az ötödik napon meghalt miatta, 's az annyát holtig tartó bánatra juttatta.

Francia Ország.

A' St. Domingót illető Királyi Ordonánczra nézve olly éles kifejezésekkel nyilatkoztatták ki magokat némely Frantzia ujságírók, hogy a' Monitor Aug. 15-dikén, jónak találta őket illy megjegyzések által elhalgattatni: — „

„A' St. Domingót illető környülállásokra nézve több féle módon nyilatkoztattak ki vélekedéseiket ujságíróink. Az Aprilis' 17-dikén költ Ordonnancz nem tetzhetett 's valósággal nem is tetszett azon Ujságírójinknak, kik a' nélkül, hogy valamely alapos indító okra figyelmeznének, minden jót, a' mit az Országlószék tsinal, gátolni 's Censúra alá vonni altárnak. De senkit meg nem botránkoztattak az ő zavarék okoskodásaik; tudjuk, hogy ők azon résznek kedve szerint írnak, melyhez tartoznak; 's ezt minden így várta tőlök. Hanem éppen ezen Ordonnanczrol más ujságok is nagyon oktalan magyarázatokat adtak ki, még pedig olly Ujságok, mellyekről a' tartatik közönségesen, hogy ők az Országlószékkal megegyezőleg szoktak beszélleni, holott tsakugyan sokszor különböznek vélekedéseikben, még pedig igen sokszor a' legfontosabb tárgyakra nézve. Meg vagyunk hatalmaztatva, hogy mind azokat az erőssítéseket, a' mik ezen levelekben 's név szerént a' Drapeau-blánkban Aug. 13-dikén az Apr. 17-dikén kiadatott Ordonancz által a' St. Domingói lakosoknak tétellett ígéretek' egyenessége 's tökéletessége ellen mondattattak, hamisságoknak lenni kinyilatkoztathassuk. Ezen Aktát

magaz az Egyenesség adta, és ez, tisztelettel 's haládatossággal fogadtatott, 's ez hasonló egyenességgel 's tellyes tökéletességgel végre is fog hajtatni. Ezen Szó, X-dik Károly, olly szent, mint maga a Betsület."

St. Domingo, melly ezen világon legnagyobb szigetnek mondatik lenni, 's a' melly tsak ezen Frantzia revolúzió alatt illy sok tárgyat szolgáltatott az Olvasó Világnak az Olvasásra, ezen Vég-változása' alkalmatosságával is megérdemli, hogy a' minden napi történeteknek közönséges kiadóji, ezen ötöt illető rajzolatokat leveleikbe felvegyék:

St. Domingo, Hispaniola, most Hayti, Nyugat-Indiában legszebb sziget, a' Kolumbus által lett felfedeztetés után jó darab ideig megmaradott mint Spanyol tulajdon. Későbbre a' Frantziák is megfészkeltek ott magokat. Nem soká számosságban kezdtek ott ugyan ők le telepedni, úgy hogy az ő részek 1790-ben a' szigetnek már egy harmadát tette, 's az ő lakosaik' száma 30,000 fejéreknél, 480,000 Fekete-raboknál, és 24,000 Kortsosoknál többre telt. A' Feketék között folyt utóbbi támadás 1791-ben ütött-ki, 's legrettenőbb kegyetlenséggel tartott 1804-ig, melly esztendőben a' Frantziák a' szigetről tellyesen elkergettettek, 's a' Fekete és Kortsos lakosok megegyezve új Országlást állítottak-fel, 's Dessalines-t annak fejévé tették. Ekkor tellyesen kivonták magokat a' Frantzia Országlás alól, 's elkötelezték egymásnak költsönösen magokat esküvés által, hogy készebbek lesznek mind meghalni inkább, hogy sem valaha magokat Európai Országlás alá adni. A' St. Domingo nevet eltörlötték 's azt a' Hayti nevet vették vissza, mellyet a' sziget akkor viselt, mikor Kolumbus felfedezte. —

Az első változás által azonban semmit nem nyertek. Dessalines, Jákob

nevezet alatt Császárrá tételvén magát, Tyrannus maradt, a' mi addig volt, mellyért özszeesküvés ütven-ki magát ellene, futásra vette a' dolgot, de körül vették ellenségei 's meggyilkolták. Halála után Pétion és Christoph, az ő két főbb Generálisai verelkedtek az Uralkodás felett. Christoph az Északi tartományokban Cap-Francois városában, Pétion pedig a' Déli tartományokban Port-au-Prince városában tanyázott. 1810-ben mind kettejek megszüntették halgatással az egymás ellen folytatott egyenetlenkedést. Elfoglalt tartományaikba Respublikai Országlást vittek-bé: hanem Christoph még azon esztendőben Monárkhává tette magát, 's I-ső Henrik Király név alatt uralkodott. Az ő 1820-ban történt megbukása 's meggyilkoltatása még friss emlékezetében vagynak minden-uj-ságolvasóknak.

Boyer, ki a' Déli tartományokban mint Elölülő Pétion után ekkor Respublikai Constitúzió szerént országolt, megértvén a' Christoph esetét, azonnal útnak indította sergeit Cap-Francois felé, melynek már ekkor Cap-Henri vala a' neve, legnagyobb fejtelenségben találta az országot. A' nép' salakja éppen akkor folytatta legnagyobb buzgósággal a' királyi kiutnak felprédálását. De Boyer is csakugyan talált még 11 millió Dollárokat, mellyet ő azután a' maga lakóhelyére Port-au-Prince városába szállíttatott által.

Boyer mindeneknek előtte a' tessenesség' helyreállíttatásán iparkodott; a' két Státusokat egy fő alatt, mint Respublikát, özszezsátolta; 's az ő-képpen egyesített Respublikáknak fejévé tétetett Elölülő nevezet alatt. — Ő Port-au-Prince városát tette az egész Respublika fő városává, Cap-Henri városának pedig Cap-Hayti nevet adott.

Nem lehet valami tarkábbat gondolni, mint az ezen szigeten egy társaságban együtt élő nép-massát, a' korom-fekete

színtől fogva a' legfejérbbe Európai színig. Találtanak itt Kúbai szökevények, kik elrontott Spanyolnyelven; Jamaicaiak, kik Anglus tördelék nyelven; kivándorlott Kúraszaói volt lakosok, kik rosz Hollandiai nyelven beszéllenek. Továbbá eredeti Feketék és Kortstsosok, kiknek nyelve valami Frantzia nyelvből szármozott kortst. A' fejer lakosok nagyon kevés számmal vagynak. Ezek részint Európából részint Amérikából szármoztak oda. A' Korttsosok nagyon gögös beszédü emberek; sokat tulajdonítanak magoknak azért, hogy valamivel fejérbetskék, mint a' tsupa feketék, 's ezeket nagyon megvetik, kik meg is esmerik, hogy a' Korttsosok nélkül nem sokat érnének az Ország' igazgatása' dolgában. A' Korttsosokat Frantziák mívelték ki, 's most ök mívelik a' tulajdon feleketjek-bélicket 's kivált a' városi polgárságot. Boyer maga is Korttsos (Mulatte, melly annyit tesz; mint egy Európai és egy Fekete, Néger, szülektől szármozott ember.

Akár mit beszélljenek a' Frantziaírók a' St. Domingo' függetlenné lett tétetését illető K. Ordonánéczról, tsakugyan Aug. 11-dikén estve közönségesen a' főbb théátronon olvasták azt fel Boreaux városában a' Praefektus' parantsolatjára, 's a' nép illy felkiáltással fogadta: Eljen a' Király!

Mexikói egyesült Státusok.

A' Times Ujságlevelek Londonban illy megjegyzésekkel szolgálnak a' Mexikói ujságlevelekből azon bizontalan híreknek elterjesztésekre nézve, mellyeket némelyek a' Nagybritanniai és Mexikói Ország-lószékek között fennforgott megegyezésnek nehézségeiről elhíreltek: — „

„Mi, így szollnak a' Times ujságlevelek, olvastuk a' Jun. 3-kaig kijött Mexikói Ujságo-

kat. Akármelly nehézségeket gátolják is még a' Nagybritanniai és Mexikói Ország-lószékek között készült Kötésnek ráüfiktaltatását (melynek egy részét mai ujságunk' elején mi is kiadtuk) a' Mexikói ujságok mindazonáltal még eddig semmi kielégítő felvilágosítást nem nyújtanak a' nehézségeket okozott pontokra nézve. Való az, hogy akkor midőn ezen Kötés megerössítettés végett a' Mexikói Congresszus' kamaráji elibe terjesztetett 's némelyek azt kívánták volna, hogy adjanak egy Toldalék Czikkelyt hozzá, melly által a' Respublika' függetlensége formá szerént esmertessék meg: ezen kívánság nagyon heves vetekedésekre adott alkalmazhatóságot. Hanem hogy másoda resultátuma lett ezen vetekedéseknek; erről még eddig semmi Tiszti Nyilatkozatások ki nem adattak, 's a' Congresszus' üléseit tárgyzó tudósításokban se' tétetett ezekről még eddig semmi megjegyzés. Gyaníthatóképpen titkos ülésekben tette a' kamara ezen tekintetben a' maga határozásait. Az *Aguila* nevű ujság azt erőssíti, hogy ezen halgatás tsak azt mutatja, hogy a' Congresszus vissza vetette azt a' tsak némelyek által tétetett jóvallatott, hogy Anglia egy Toldalék Czikkelyben kifejezett szavalkal esmerje-meg Mexikónak függetlenségét. Legalább az Elölülő' beszédében, melly által a' Congresszus' ülését berekesztette, semmi emlékezet nem tétetett ezen Toldalék' Czikkely felől; hol tsak a' mondatik, hogy az Alkut a' Congresszus megerössítette.

A' mi a' Szenátust illeti, annak egy tagja így írt azon környüállásokról, mellyek abban ezen tárgyra nézve előfordultak a' nevezett ujságnak az *Aguillának* kiadójához: — „Valóság az, hogy vala- „mint elébb a' Követek' kamarájában úgy „azután a' Szenátusban is fenn-forgott az a' „kérdés, hogy miért nem taláztatik a' Kötésben egy különös Czikkely, melly ál-

„tal Anglia a' mi függetlenségünket,
 „mint ezen barátsági Kötésnek bizo-
 „nyos fundamentumát, nyilvánosságos kife-
 „jezésekkel megesmerné? Ezen kérdés ugyan
 „egy Biztosság' elibe bocsátott megfon-
 „tolás végett: de azonban ne féljünk attól,
 „hogy ezen Biztosság' vagy pedig a' Sze-
 „nátus a' magok' kötelelességeikről annyira
 „el tudnának felejtkezni, hogy az ezen
 „Toldalék Czikkelyt illető Jovallatot elfo-
 „gadják.“

„Mi (igy szollanak a' Times levelek)
 vettük a' Mexikói Congresszus' Elölülő-
 jének azon beszédét, mely által Máj. 21-
 dikén a' Congresszus' üléseit berekesztet-
 te. Ebben illy szavakkal emlékezik a' szó-
 ban forgó Kötésről: — „Anglia, a' melly
 „reánk nézve leghatalmasabb Státus Euró-
 „pában, megesmerte An a h u a k n a k (e'
 „volt a' Mexikói birodalomnak régi neve)
 „függetlenségét, 's az a' Nemzet, mely-
 „ről igazságosan elmondhatjuk azt, hogy
 „ámbar ötlet ezer mértőföldet választják-el
 „tőlünk, ő azonban tsakugyan az Améri-
 „kai szározon lakik, 's nekünk határos
 „szomszédunk, a' függetlenségi alapon lé-
 „pett véllünk, Barátsági, Hajózási és Ke-
 „reskedési Kötésre; mely a' Congresszus'
 „elejébe adattatván, ennek helybehagyását
 „már megnyerte.“

P á r m a.

Ő Felsege a' Pármai Herczegasz-
 szony Mária Ludovika ő Fő Herczeg-
 aszszonysága dítséretre méltó buzgósággal
 gondolkodik azon Ország' boldogittatásá-
 rol, melynek kormányozását az Isteni
 Gondviselés öréa' bizta. Elkészittetvén Ő
 Felsege előbb a' Taron lévő hídat, az-
 után a' Piaczentziák' szükségén is segite-
 ni kívánt 's a' Trebián is hasonló szép
 hídat építtetett, melynek talpköve' letéte-
 tésé' innepét a' Fels. Császár és Császárné
 ottléte is kimondhatatlanul fényesítették;

's ugyan azt egy emlékeztető pénz is mu-
 tatja, mellyet Manfredini metztet. A' pénznek
 egyik oldala a' Felseges Urunk és Aszszo-
 nyunk egybefoglalt fej-képeiket (Capita Ju-
 gata) ábrázolja illy körülírással: FRAN-
 CISCVS I. AVSTR. IMP. CAROL. AVGVSTA.
 CONIVX.; melynek tulsó oldalán illy fel-
 írás olvastatik:

M. LVDOVICA
 ARCH. AVST DVX. PARM.
 FILIA
 PONTI. TREBIAE. ADDITO
 AVSPICH LAPIDEM
 IMMISIT
 CORAM
 PARENTIB AMANTISS.
 A. MDCCCXXV.

Készült még ugyan ezen hídepítettési
 alkalmatosságra egy más hasonló szép fel-
 írásokkal ékeskedő emlékeztető-péNZ, a' melly
 Herczegné Ő Felsegének jól talált képét
 illy körülírással jelenti: M. LVDOV. ARCH.
 AVSTR. D. G. PARM. PLAC. ET. VAST. DVX.;
 's a' melynek tulsó oldalán következő úta-
 sító vagy tudósító felírás olvastatik:

TREBIA
 HANNIBALIS
 A. DXXXV. V. C.
 LICHTENSTEINII
 A. MDCCXXXVII.
 SOVVAROFII. ET. MELAS
 A. MDCCCLXXXVIII.
 VICTORII. MAGNA
 EX DECRETO. AVGVSTAE.
 A. MDCCCXXI.
 PONTE. IMPOSITO
 VTILITATAE. POPVLOR.
 FELIX

Ezen felírásnak a' következő magya-
 rázat szolgálhat magyarázó küls gyanant
 a' régi és új Historiából: — „

„A' Trebia fővenyes ágya vagy in-
 kább tekenyője háromversbéli világszerte es-
 meretes hadi történeteknek lett théatromává,
 mellyek által ugyan annyiszor határozta-
 tott-meg Felső Olasz ország' sorsa. Itt tör-
 tént az, hol Hannibál Kristus' születé-

sc előtt 218 esztendőkkel a' Sempronius Pro-Consulon nyert nagy győzelem által Roma' legrettenetesebb ellenségének lenni kimutatta, mivel ez a' jövődő béli Világ' birtokosnéja, mikor magát legnagyobb erőben lenni érezte 's mikor legfényesebb polgári virtusokkal ékeskedett, önn' megtartathatásáért, 10 esztendőkig tusakodni kéntelentetett.

Csak nem 2000 esztendők teltek vala el, midőn ugyan ezen vidéken Austriának egyik legnemesebb Patriótája Herczeg Lichtenstein Wenzel egy véghatározású győzelem által, mellyet ő a' Spanyol Frantzia armádák ellen megnyert az Austriai armádának akkor elveszve volt fontosságát Felső Olasz országban vissza szerezte, Lombardiát 1746-ban Jun. 16-dikán meghódoltatta, Piemontot megmentette, 's édes atyja' halálát, ki 1704-ben a' Bormidánál, tulajdon fegyveres kézzel jó ideig tartott leg vitézebb tusakodás után elesett vala, ugyan azon ellenségen megboszsullta, 's megmutatta azt, hogy a' Császárnénak benne helyhezette nagy bizodalját, ki őtet Barátjának nevezte, megérdemelte.

Ugyan ezen Trebia' homokos térsége vala az, hol 53 esztendőknél eltelése után az Orosz és Austriai sergek Suwarow és Melás alatt öszszetsatoltatva azon Frantzia armádával, mellyet Macdonald Nápolyból sietve oda hozott vala, hogy ott magát a' Moreau alatt lévő armádával öszsze tsatolja, szembe találkoztak, 's a' hol a' Frantziák ekkor még hevesebben verkedtek, mint VIII-dik Károly alatt az a' Frantzia sereg, melly magát 1495-ben Jul. 6-dikán az ellenséges sergek között vágyán keresztül Fornoonál a' Taro mellyékein, ezen tsatázása által az Olasz népeknek a' várt nyereségek helyett csak a' furia francese névre való visszacsatolást hagyta maga után. A' Macdonald' nagy reménségei azon közben hajtórést szenvedtek a' Suwarow' és Melás'

állhatatosságok 's ingadozást nem esmerő vitézségek ellen, 's ő jónak találta sergeknek maradványát a' tenger mellyéki úton Száráján és Sestrin által Genuához vinni. Ezen három napig tartott verkedésben (Jun. 17. 18 és 19-dik napjain 1799-ben) a' Suwarow vallástétele szerint valamint az Oroszok úgy az Austriaiak, mint valóságos Hősök úgy verkedtek, 's egy Lichtenstein itt is megmutatta, hogy hazájának öröme, ő is örökség szerint vette által Őseitől a' vitézség lelkét.

Ezen Trebia Magna, melly illy sok halálos félelmű verkedések által nyerte vala a' maga nagy nevezetét, megnyerte már most a' Mária Ludovika kegyelmessége által a' Trebia Felix nevet is, mint hogy annak fővény-ágyán, melly egy Olasz mértöldnyire terjed ki, mostan egy olly híd emelkedik, melly a' Tarón lévőnél se' szépségére se' erősségére nézve nem alábbvaló.

Kelet-India.

Brigadéros Generális Cămpbel illy proklamációt boltsátott a' Birmán-nemzet-
hez: — „

„Birmán-birodalom' lakosai! A' Nagy-britanniai sergek benyomultak Országotokra, hogy azon kegyellen és számos igasságtalanságokért, mellyeket a' ti, magának sokatkivevő Udvarotok, a' Nagybritanniai Országlószéknél alattavalóji ellen legnagyobb békességnek idején elkövetett, elégtételt keressen. Egy nagy és nemes lelkű nemzet, milyen az Indiában lévő Anglus Birodalom, a' maga nagy erejébe helyezettvén bizakodását, minden eszközöket elé vett ezen ellenségeskedéseknek eltávolíthatására, tsak hogy jámbor és tsendes eladások által megcsertethesse Udvarotokkal, hogy melly igasságtalan legyen annak magaviselete, és hogy melly rossz következesek szármozhassanak azokból, ha ő a' maga systemáját meg nem változtatná. De mind ezek a' nyilatkozatások

tsak arra szolgáltak, hogy az Avvai Udvarnak gögösködését még nagyobb gráditra emeljék. Az Anglusok tehát, hogy jussait fenntarthassák, kénytelenek valának fegyverhez nyúlni. — „Mi lett eddig folytatott ellenségeskedéseinknek következése, nem szükség hogy én elé beszéljem, magatok jól tudjátok. Sergeim vitézsége már elvette Udvarotoktól az ő tengeri tartományait, Merguit, Tavayt, Yebet, Martebant, és Cheduban szigetét. A' régi Pegut pusztává tették a' hadi inségek. A' leghatalmasabb sergek, mellyeket Udvarotok kállithatott, szembe szálltak véllünk 's mi azokat mint a' polyvát úgy elszélesztettük! Az ólta, hogy a' mult esztendőnek Májusában Ranguhn városát elfoglaltuk, 700 ágyúnál többet és számtalan apró fegyvert vettünk el tőltek; 's elveszett embereitek' száma is véghetetlen.

„Nintsen egyéb hátra, hanem hogy a' győzedelmes Anglus sergeket nem tsak fő városotokba, hanem még azon túl is mind addig vigyem, míg Udvarotok azon egyenességre, igasságra és politikára vissza nem tér, mellyel a' szomszéd Státusok egymásnak tartoznak.

B é c s.

Ferencz Károly Cs. Fő Hercege 's Kezves Hitvese Sofia Cs. Fő Hercegeaszszony Olasz Országba tett útjokból legjobb egészségben megérkeztek e' hónap 24-dikén délben Laxenburgha.

Azelőre kihirdettetett meghívattatáshoz képepest, nagy számmal inneplette Bétsben az itt lakó Magyar fő és közönséges gyülekezet a' maga nagy emlékeztető Királynak Sz. Istvánnak ditsőséges emlékeztet-napját a' közelebbi múlt Vasárnapon. Az ezen alkalmatossággal tartatni szokott egyházi beszédet Fő Tisztelendő Horváth János Úr Rudinai Apátur 's Veszprémi Kánonok tartot-

ta, a' ki e'végre különös tisztelettel meghívattatott vala. Minden halgatóni egy szájjal vallják, hogy a' benne helyhezettett bizodalomnak tökéletesen eloget tett a' nagy tudományú, gyönyörű előadással 's ékes szollással felruháztatott Fő Pap. Már tsak a' felvett tárgy által is előre meglepte a' közönséges figyelmet, a' melly e' volt: Imé nagyobb van itten Sálamonnál, Máté XII. 12.

Sz. Misét Fő Tisztelendő Berghoffer Mihály Úr Győri nagy Praepost mondott. Nevelő ezen Gyülekezetnek fényességét Magyar Fő Cancellárius Koháry Ó Hercegeégének 's a' Fels. Udvari Cancellária számos tagjainak léte. A' Sz. Mise után a' tisztelt két Fő Pap Urakat 's hazánknak számos Nagyjait a' Fő Cancellárius Ó Hercegeégé fényes és gazdag ebéd által tisztelte.

Magyar Ország.

Nemes Árva Vármegyében Mélt. Gróf Erdődi Pálffy Fidelis Ur, Csász. Kir. Kamarás, és a' Nagy Mélt. Kir. Helytartó Tanátsnál valóságos Tanátsos, Aug. első napján fényes készülettel foglalta el Fő Ispányi székét különös beiktató Királyi Commissárius nélkül; minthogy Ó Felsege által a' szokott ezerimoniáktól dispensáltott. De a' Nemes Vármegye Rendeinek buzgósága még is mind elfogadásakor, mind beiktatásakor a' Méltóságához illő tisztelkedést el nem mulatta. A' szokott köszöntések, és felesküvés után a' Mélt. Fő Ispány Ur mindjárt a' Dietára való útmutatás készítéséhez fogott, és ezen örvendetes napnak örömet 300 személyeknek gazdag megvendéglésével nevelte. — Dietára küldendő Követekek, a' Státusoknak köz megegyezésekkel Mélt. Kir. Tanátsos, és első Vice-Ispány Abaffy Vendel, és a' Tiszán inneni Kerületbeli Táblának Assesora Tek. Zmeskai József Urak nevezettek-li.